

Eldre og mobilitet – en introduksjon til temaet

Tove Midtsundstad

Pensjonsforum 23. mars 2018

Hva påvirker mobiliteten?

Sentrale rammebetingelser

Trekk ved næringsstruktur, arbeidsmarked og virksomhetene

Faktorer på individnivå

Sentrale rammebetingelser

1. Stillingsvernet og aldersgrensene

- Øvre aldersgrense
- Bedriftsinterne aldersgrenser
- Særaldersgrenser

2. Regler for midlertidig ansettelser

3. Særordninger for eldre

- Lovpålagte og universelle ordninger
- Avtalebestemte ordninger (for enkeltbransjer og yrker)
- Frivillige tiltak på virksomhetsnivå

4. Dagpengeregelverket

- Ytelsesnivå og varighet

5. Pensjonssystemet

- Ulike tjenstepensjonsordninger (ytelse vs. innskudd, ulik sparesats og pensjonsgrunnlag, kvinnetillegg og utbetalingsperiode etc.)
- Ulike AFP-ordninger og ulik dekningsgrad av AFP

Trekk ved næringsstruktur, arbeidsmarked og virksomhetene

1. Næringsstruktur og arbeidsmarked

- Arbeidsstyrkens størrelse og sammensetning
- Konjunkturer og ledighetsnivå
- Næringsstruktur og strukturendring
- Omstilling og nedbemanning

2. Organiseringen av offentlige velferdstjenester

- Størrelsen på offentlig sektor
- Innslaget av private velferdstjenesteleverandører
- Privatisering og re-kommunalisering

3. Virksomhetenes holdninger og rekrutteringspraksis

- Lederes holdninger til eldre arbeidstakere
- Aldersdiskriminering
- Virksomhetens handlingsrom

Faktorer på individnivå

1. **Personlighet**
2. **Helse**
3. **Kompetanse**
4. **Inntekt og velstandsnivå**
5. **Endret livsprosjekt eller traumatiske livsopplevelser**
6. **Egenskaper ved egen jobb (og ved andre, alternative jobber)**
 - Endrede jobbkrav, jobbinnhold og yrkesidentitet
 - Endrede arbeidsvilkår og arbeidsforhold
 - Endrede jobbrelasjoner
 - Kjedsomhet og manglende verdsetting
7. **Geografisk tilhørighet og stedstilknytning (familieforhold)**